

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társszerkesztő: Dr. Franciscy Lajos.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy hárombasábas petitsor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor., minden további szó 4 fill.

Közigazgatás.

A közéletnek s így a hírlapírásnak is megvannak a maguk meg-meg ujló napirendjei. Amint évenként az uborkaidény beálltával megjelenik a quarnerói cápa és a legelső nagyobb havazás után a hegyekben felfalnak a farkasok valahol egy oláh pópát, azonképen úgy ősz derekán, a költségvetés tárgyalásakor felszínre kerül évenként a közigazgatás reformjának kérdése, hogy azután a legközelebb ősz derekáig, megint úgy maradjon minden a régiiben, a mint volt.

En jó Uram Istenem, ha csak úgy maradna a mint volt régen! De ez a degeneratív képződmény is évről-évre mindinkább elfejlődik ép úgy, mint az elhanyagolt orrpolyp.

De hát ne panaszkodjunk. Erről már tudjuk, hogy nem segít.

Az országgyűlés pénzügyi bizottsága tárgyalta a belügyi költségvetést és Komjáthy Béla begömbölyűsítette a közigazgatási reform kérdését is; és mint szavahihető kormányparti szócsövek hirdetik, alkalmat nyújtott Széll Kálmán, belügyi tárcát kezelő miniszterelnök úrnak, újabb szónoki sikerek eléréséhez.

Be kell vallanunk, hogy ha a miniszterelnök úr tetszést arató és aratott hang-

zatos szövegeinek csak egy harmadrészét is beváltja, már is eleget tett. De hát ne kapjunk az események eleje s töltjük időnként jóakarató várakozással. Hiszen alkotmányos életünk rövid 33 éve alatt eléggé megszokhattuk.

Hát a pénzügyi bizottság az őszi budget tárgyalásán ismét megnyilatkozott a közigazgatási reform, s mondhatjuk örvendetes haladást látunk. A miniszterelnök tartózkodás nélkül hangot adott annak, a mit központban és vidéken, városban, falun és pusztán kivétel nélkül érezünk, tudunk és a mit sinylünk: hogy

»Közigazgatási bajaink egyik forrása az írásbeliség túltengése úgy a központban mint a vidéken.«

Hála legyen a papnak, hogy már egyszer a legilletékesebb helyről hangzik a helyes diagnózis, mert eddig akár ki is adhattuk szüflánkat ez igazság hangoztatásában idelent, mint hiába. Most bízva alkotmányos érzékünkben, van remény, hogy a kisebb basák, mandarinok, saphák is végre elhiszik ez igazságot, mert hiszen a közigazgatás Padisahja a miniszterelnök-belügyér mondta.

Hát ez már magában nagy és lényeges haladás, mert a helyes kórisme megvan, csak még a serum, a gyógyító arkanum feltalálása van hátra.

Mert bizony a minek most a kormányelnök kijelentéseinek tapsolnak, mi itt a vidéken régen valljuk, religiónk gyanánt.

Kezembe akadt Szentál György volt nyitrai képviselő program-beszéde, melyet 1875. év január 3-án megtartott és abban ezeket olvasom:

»A reformokat illetőleg a történelem, az élet megtanított arra, hogy főképen hol népek, milliók boldogságáról, létéről van szó, ideálok után ne sovárogyjunk, hanem az adott faktorokkal a helyzettel számoljunk és azért a tudományos fürkészésnek lehet feladata, új theoriák felállításával az experimentálás, — de a törvényhozásnak pozitív alapon kell indulnia és rendszeresen, nem kiszakítva működni; — nálunk különösen a rendszer fonalául, fejlesztésül, a magyar faj ezredéves geniusa és a magyar állam fenntartása kell hogy kiindulási pontnak szolgáljon.«

Ez 25 év előtt volt mondva, ugyancsak a mivel most tapsokat lehet aratni.

De találtam én még más tanuságos dolgokat ebben a programbeszédben.

Egy helyen így szól a képviselőjelölt:

»Ellensége vagyok minden centralizációnak és burocratiának.«

»A centralizáció örökös gyámkodás

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

Mars és Flora.

Régen volt már, még azon régi jó időkben, mikor ősapáink és ősanáink éltek; azon régi jó időkben, mikor az emberek még őszinték voltak egymással, nem óhajtott egyik a másiknak ártani, és nem kerestek alkalmat az összekocnásra, a fiatalok nem törődtek egyébbel, mint kiki a maga szíve szerelmével, nem pletykáltak akkoriban csak az öreg asszonyok, mikor a kötésnél összeültek vasárnap delutánonként és szüresölték a kávé. Ezen régi jó időkben élt Rózsika, a kis, csillogó szemű, fekete hajú Rózsika, kit az egész városban a legszebb leánynak mondtak. Rózsika a polgármester leánya volt, jó módu és a mellett szép is.

Akkoriban persze nem feketett a fiatal emberek szíve sulyt, csak az utóbbira, mert akkor a szerelemnek értelme csak a szív jóságára, a szépségre, erényre és műveltségre terjedt, de még a pénzes erszényre nem.

Nagy előkészület volt a helységben, mert levelet kapott a polgármester, hogy bekvártélyozás lesz. Persze örültek a szép helyre-katonák jövetelén. Összegyűlt a városi tanács s megbeszél-

ték miként fogadják a katonaságot megfelelő pompával, hogy meglegyenek elégedve a városka előkészületeivel. Fölkoszorúzták az egész várost, s összeállítottak egy zenekart is, mely a jövevényeket zenével fogadta. A polgármester is díszbe öltözött, iparokáját jól bepuderezte, s rányomta a háromszegletes kalapot és úgy várta a városháza előtt a katonaságot ezüst-gombos botjára támaszkodva.

Az erkélyablakokban néztek ki mindenfelől a hölgyek; azon nevezetes fűrtökkel, melyekből minden halantékra három jutott, azon kendőkkel a la Maria Antoniette szüziés keblükön; mindenik mellett az ablak párkányán néhány virázzsal, ezeket a jövevények számára készítették. Ott nézett Rózsika is az ablaknál rózsaszín ruhában, fehér kendővel szép nyaka körül, csak hogy mellette nem volt egy szál virág sem; neki csak kendője meg haja mellett volt egy-egy rózsája.

Végre jöttek a várva várt katonák, persze mind nyalka huszárok tüzes paripákon, elől jött az ezredes még igen fiatal ember, s utána a többi tiszték, atnyújtott egy szép csokrot egy kis leányka az ezredesnek, ki igen megköszönte ezen figyelmet, erre megkezdődött a virágzapor mindenfelől.

Csak Rózsika állt kezeit tétlenül összekul-

csolva, szeme éppen egy fekete fiatal huszárnagyon akadt meg, de e pillanatban már egy lány ütést érzett kezén. Mi okozta? Egy rózsika, mely villámgyorsasággal repült fölfelé, s küldője nem volt más, mint a nyalka fekete hadnagy, egy valóságos Adonis arccal, a fehér paróka rá-májában villogott két szende kék szeme.

Rózsika elpirult, de felkapta a rózsát s oda-dugta a többi mellé. Toványargáltak a huszárok kiki a maga kvártélyára. A polgármester lánya álmódott a rózsáról és annak küldőjéről. Midőn másnap fölébredt, s becsöngette a szobaciacát, ki négy viruló rózsát hozott be azzal a kijelentéssel, hogy egy igen szép tiszt úr adta és azt mondta, hogy eljön ma délbe látogatába. Rózsika hamar föluggrott s felöltözött fehér lenge ruhájába, a rózsákat keblére tűzte s lement a kertbe sétálni.

Alig volt lenn néhány percig, hangos, kedélyes „Jó reggelt, szép rózsabimbó“ hangzék feleje. Habozott egy kissé, de aztán mégis körültekintett a kertben. Nem volt senki, de egy helyen a kerítés mellett gyanusan mozgott a lomb. Rózsika jobban odanézett s látta, hogy ott egy fehér paróka látható; úgy megijedt, hogy rögtön beszaladt a házba. A folyosón anyjával találkozott, ki azt kérde: — Miért vagy oly izgatott leánykám? — Nem merte bevallani ijedelmének okát.

alá helyez, mindent másoktól várunk, elszoktat minden önálló gondolkodástól, csupa *transcriptiók* vagyunk.

»En erős kormányt akarok, de ereje a honpolgárok becsületében, a törvény iránti tisztelet érzetében legyen.«

»A megyének — a községnek — a családnak és ezzel összefüggőleg a valásnak is teljes autonómiát! Ezen önállóság csak egy magasabbat ismer maga felett, melylyel nem szabad ellenkezésbe jönnie, az állam fenállását és nálunk különösen a magyar állam feloszthatlan egységét.«

»A burocracia numerusaival, tabeláris kimutatásaival meghamisítja az életet, a társadalmat. Papiroson minden jól van, míg a valóságban minden rosszul marad. — Tentába fullasztja a bajok orvoslását.«

»A burocracia a Bach-korszak maradványa, *idegen aranyzerek utánzása*; gép apparatus nélkül. Nekünk nincs arra képzet, vagy inkább arra *elátkozott* elég egyénünk és adja Isten ne is legyen, mert a magyar élőlőszóval, gyors tettel mindig többet végez, mint más ivekre menő rendletekkel.«

»Az írka-firkáláson kívül van művelt ember számára más elegendő becsületes, hasznosabb és jövedelmezőbb foglalkozás.«

25 év telt el és e szavak mindegyike igaz. Érezzük ezt és éreztük 25 éven át. Ha más sem, hát ezen egy tényleg kiáltozó bizonyossága e 25 év sivárságának, mely meddő hatalmi párttaktikázással, elmulni engedett egy negyed századot.

Mert hogy e szavak most is aktuálisak, de a legaktualisabbak, e mellett bizonyít Széll Kálmán nyilatkozata, pénzügyi bizottság *1900. évi október 22-én tartott ülésében*.

Még egyet is megígér a miniszterelnök, hogy addig is, míg a közigazgatási reformot a törvényhozásnak betérjeszheti, azon irányban melyet jelzett és melyet

már 25 év előtt pecézték ki a gondolkozók, — igyekezni fog rajta javítani.

Fog e sikerülni, általános, gyökeres söprés nélkül, tamaskodunk benne, ámbár ennek is már régen megvan a *széruma* és ezt nem kisebb ember fedezte fel mint Andrassy Gyula gróf, a ki egyszer így szólott egy íróhoz:

»Nézzé, én azt tartom, hogy jó államférfi, jó hadvezér, jó csizmadia csak akkor lehet valaki, ha *dominál* benne a *józan ész*.«

Hát ez a közigazgatási bajok egyedüli *széruma*, melylyel reformok nélkül is boldogulhatnánk.

De hogy ez még igen gyér és igen drága matéria, erről majd legközelebb.

Dr. Faust.

Levelezés.

Az alpesek között.

Lugano, 1900. okt. 18.

Tisztelt Szerkesztő úr!

Permetező esőben indultunk el Innsbruckból a svájci határ felé. Utunk legközelebbi célja Zürich volt, melynek most igen híres látványossága van. A mindig igen látogatott zürichi panoráma. Ugyanis az ősz elején állították ki a lützeni csatát, melyben a harminc éves háború alatt 1632-ben a protestáns liga vezére, Gusztáv Adolf svéd király elesett.

A tárgy maga nem új, meg volt festve és ki volt állítva már többször, de most egészen új kidolgozásban került a közönség elé. A nagy reklám, melyet ennek a képnek csinálnak, felkeltette a figyelmünket, s minthogy Zürich különben is mindig igen érdekes és szép város, elhatároztuk, hogy legalább egy napot töltsünk ott, habár a társaság minden tagja már korábbi utazásából ismerte a várost.

Mikor a vonatra felszálltunk, az egész tájra vastag felhősátor ereszkedett le, mely szemünk elől minden kilátást eltakart. Többen az utasok közül bosszankodtak ezen, mások, leginkább a hölgyek, szeliden sajnálkoztak, a két ánglus pedig, a kik szintén hozzánk csatlakoztak, egy hangot sem hallattak, csak a szájuk széle körül elhúzódó keserű mosolylyal fejezték ki, hogy cseppet sincsenek az idővel megelégedve.

Alig tűnt el rózsabimbó alakja a kertből, midőn az ajtón be nem engedett lovag átugrott a kerítésen, minden zeget-zugot átkutatott, de nem találta Rózsikát sehol. A szelíd őzike megijedt a villogó, szerelmes szemű lovagtól. Nem volt még oly idős; alig kivirult rózsabimbó, ő nem sejté, hogy ez szerelem; ő azt hitte, hogy csak csunyánul gúnyolódik a nyalka tiszt, ő nem sejté, hogy egy hadnagy a mult században oly forrón tudott szeretni. A hadnagy megint átugrott a kert kerítésén, egy rózsát odahajítva az útra, Rózsika megtalálta.

Délben megismerkedett a hadnaggyal, kit bámuló tekintettel nézett, megkérdezte, midőn bátrabb lett, hogy meddig marad a katonaság városkájokban. — Csak pár napig — volt a válasz — aztán megyünk tovább. — Ijedten nézett a lányka reá. Távozásnál megcsókolta a lányka kezét s mondá: — De azért ez idő alatt még gyakran találkozunk. —

Szavát tartotta, reggel, délbe vagy este, lehetett akarnikor Rózsika a kertben, a lovag ott volt a kerítésnél, előbb csak úgy csevegtek, aztán megint átugrott a kerítésen s kérte Rózsikát, hogy mutassa meg neki kedvenc virágait. Rózsikának tetszett az udvarló, mert másnap mégis megértette már a lovag sok nyájas szavát. Har-

madnapra a lovag egyszerre föl hagyott a sok bökölással. Rózsika azt remélte, ha így megy tovább, akkor nem telik bele két nap, szerelmet vall neki, de im egyszerre ezen változás; ki gondolhatta volna, hogy egy vitéz katonának, ki a harcban dicsőséget arat bátorságáért, egy lányka előtt egyszerre összes merészsége oda van. Szótlanlanságát Rózsika nem érté meg, de iparkodott őt fölvidítani. A lovag hallgatag maradt, de szemét nem vette le a leányról. Nem merté megmondani Rózsikának, hogy szereti, de élénk esze hamar segített a dolgon. Búcsúzónál azt mondta, hogy ő már holnap reggel indul előre s nem fogja többet viszontlátni Rózsikát soha. Isten önnel szép rózsaszál, köszönöm szívességét, melyben részesített, örökké kellemes emlékezetben fog az maradni, de kérem adjon nekem búcsúzól egyet kedvenc virágaiból. Hadd tegyem el emlékül, a hányszor kezembe fog kerülni, emlékezni fogok azon bárszony kézre, mely letörte.

E szavak után Rózsikára tekintett s láthatta, hogy az mélyen elpirult, s keble hullámzott a benső izgalomtól és elfojtott könyvtől; azért mégis biztosan lépkedett előre egy teljesen virágzásban levő Maréchal-Niel rózsabokor felé. A hadnagy követte, hiszen e percben leginkább szerette volna Rózsikát átölelni. Látta, hogy szerette,

A közöttünk kifejlődött élénk társalgás azonban néhány perc alatt eloszlatta az idő okozta borongós hangulatot. Heten voltunk, a kik jobban megismerkedtünk, egy prágai bankigazgató és a neje, egy fiatal kereskedelmi ügynök, a két ánglus és én. Mindnyájan egyenesen Zürichbe tartottunk s mindnyájunkra az említett nagy csatakép gyakorolt vonzóerőt.

Alig hagyunk két állomást magunk mögött, midőn az Oetz-völgyön végig surranó szellő megszagatta a nehéz felhőpalástot és nyilást hasított rajta a reggeli pongyolájában kissé szégyenkező, de mégis sietve előbukkanó napnak. Meleg örömmel üdvözöltük a csalfinta bujdosót, a ki nem sokára fényes nappali toilettjét öltötte magára.

A látóhatár kitisztult, a hegyek ormái a kék színű ég tengerében fürödtek. A termékeny Oetzthal mezőin, melyeken még most is üde zöld fű virul, kolompoló nyáj legelészik. A dombok hátára támaszkodó kis tiroli falvakból a nesztelenül dolgozó élet tarka képe tűnik elő, olyanok ott az emberek, mint a köpűjök körül zümmögő mehek, mindenik sűrű forog, a gyerektől kezdve öreg emberig, mindenik hoz valamit a felszer alá, vagy segít feldolgozni a rétek és a vekonyka szántóföldek drága termését.

A falvak emelkedettebb helyén, rendszeren valamely feldudorodó halmon, vagy a hegyek tövében áll a karesű tornyú kis templom, melynek csengő karangja naponta többször megszólal, mert a tiroli ember imával kezdi a munkáját, imával végzi azt, s ha dolgozni kezd, vagy ha pihenni tér szereti hallani a harang szavát, mely nemes gerjedelmekkel telt, nagylelkű szívével a minden jónak adójához, az Istenhez emeli fel. A munka és az ima, a hit és a türes sehol sem ölekezik össze olyan benső szellemrokonossággal, a szeretetnek olyan őszinte és mély vonzalmával, mint a tiroli ember hajlékában. De meg is latszik a gyümölese ennek a lelki kapcsolatnak, Minden ilyen házikóból a megelégedés melege sugárzik ki.

Az erdők lombja még nem érezte meg a dér sorvasztó csipését, haragos-zöld színben pompázik s dús füzérral borul rá a csupasz sziklák sima homlokára. Élet, üdeség és szinpompa mindent, mintha nem az öregedő évszak természete állana előttünk, hanem az ifjúságával kacérkodó tavasz, vagy a kellemet kinaló nyár tájképeit idézte volna vissza az alpesek tündére.

A zöldelő lombok, erdők és rétek élénk színével megkapó ellentétet képeznek a völgyek szorulataiból kikandikáló hőmezők, melyeken a fehér lepelt nyilván ott felejtette a komor tél, s az utána következő tavasz és nyár nem ért rá

hát mitől félt? Egy láthatatlan démon fojtogatta torkát, s nem engedte szólani. Rózsika átadta neki a letört rózsát, mely a legszebb volt valamennyi közül s átnyújtá mondván: — „Ime vegye s ne feledje el az adóját egészen“. Egy kézcsoók, egy pillantás és a szép lovag kardcsörtetve lóra ült és nyargalt tova.

Rózsika sirt vigasztalhatatlanul szobájában, sajnálta Sándor lovagot. De Sándor nem lett volna tiszt, ha nem talált volna más utat-módot az ő tündérlányát meghódítani. — Leült, vett egy darab papírt aranysegélylyel s kis gondolkozó után irt rá néhány sort, aztán a levélkét egészen vékonyra összecsavarva, bedugta a Rózsikától kapott rózsaszál közé. Másnap korán reggel lovára veté magát, odanyargalt a polgármesterék kertjéhez, átugrotta a kerítést, letépte a sok szép virágokat, csokorba kötö, közepére azt a bizonyos nagy rózsát. Egy forró csókot nyomott a rózsára, aztán fölkereste Rózsika szobaleányát s odaadta neki a csokrot azon megjegyzéssel, mihelyest ur-nője fölébred, adja neki oda. Visszament a kertbe s a kis futórózsával bevont lugasban leült a padkára.

A leány át is adta a csokrot; remegő kézzel vette át Rózsika, s megdöbbsent, mint meglátta éppen azon rózsát, melyet ő adott tegnap a lovag-

levenni az elborított mezők leplet, mert a hosszú, beláthatatlan hegyláncolat szakadécai között olyan sok munkája volt. E hegyszakadékok között most is éles légvonatok járnak, melyek versenyt sivatának a tovarobogó vasút fűtyülésével. Ugy letanak a légvonat helyenkint a hőmérsékletet, hűti e légvonat helyenkint a hőmérsékletet, hogy a magánosan álló hegyek kúpjai egy szép reggelen csillogó, vakító fényű hőkőpönyegbe burkoltan tekintenek le az ámuló emberre, a ki a tegnapi holdvilágos szép estén még merengő képzelettel gyönyörködött a kúpok feketén árnyalt bokrai között el-eltűnő holdvilág bohó játékában.

Jó szerencsének tartottuk, hogy az utazásunk előtti éjjelen is ilyen lehülés állott be a tiroli alpeseknél a svájci határ felé húzódó vonalán. Ennek köszönhető, hogy utunknak minden, nagyobb elhajlású fordulatonál, fehér prémes hegykúpok köszöntettek minket. Úgy néztek ki, mint az idő előtt megöszült emberek. Az arcuk még úde, derekuk karesú és egyenes, szemök az életörömök derűjével néz a világba, érzik, hogy ereikben még friss vér lüktet, erő az alkotásra, a virulásra. Ah, de a fejökre már lerakta havát az öreg kor tele! Miért is jött olyan korán, úgy elesüfította az élet arcát, mely még gondtalanul mosolyog a fiatalság örömei felett.

A természetben épűgy, mint az ember életében van egy végzet, melyet időelöttiségnek hívnak. A hatalma könyörtelen. A hova ez a végzet kinyújtja a kezét, ott megakad a természet törvényének rendes folyása és diadalt ül az önkényeskedő erőszak.

Mégis, ez egyszer nem panaszkodtunk e végzet ellen. Ártott a büszke hegynek, mely még örömet kevélykedett volna tölgy-koszorújának díszével, de nekünk felséges látványt nyújtott. Mint mikor kacagva mulató fiatalság között őszbe esavarodott fűrtökkel tisztos apó jelenik meg, hogy jelenlétével megtartsa a mulatságot a merseklet medrében; úgy tűnt fel egy-egy ilyen fehér csúcsú hegy a körülötte pajzán körtáncot járó zöld lombosított ormok láncolatában. Az aggkorú öregség és a pezsgő fiatalság két végletet, a mulandóságra intő komolyságot és a butlan vidamságot mutatta be páratlanul szép változatokban a természet, e felülmulthatatlan nagy művész.

A gyönyörű látvány bűvös varázsa alatt, nem vettük észre sem az idő, sem a vasút rohanását. Átröpültünk a svájci határon, a hol meg felhők foszlása szerzett nagy élvezetet. Svájci havasaihoz képest Tiroli bércei olyanok, mint a Mátra csúcsai a magas Tatra ormai mellett. S ezeken az örökös hóval fedett hegyóriásokon egy

nak emlékül. Amint a leány távozott, Rózsika újból és újból nézte a csokrot, de ni, ekkor észrevette, a rózsák egyik levele természetellenesen le van fordítva egy másikra, s mint közelebből tekint ki, észrevette a kis papírtekercset, kihúzta és felbontá remegő ujjakkal, apró betűkkel követező volt ráirva:

Rózsikának!

Szerlem lángja epezti szívemet
Szeretsz-e Rózsikám? szeretsz, vagy nem szeretsz?
Add nekem szívedet Rózsikám esérébe:
Odadom enyémet tenéked helyébe
Kis bársony kezéd temsd el kezembe,
Fekete szemeddél nézz mélyen szemembe:
Kiolvasod onnan, hogy szívem kít szeret
S hogy engem boldoggá csak Rózsika tehet!
Küldj nekem választ egy rózsák kelyhébe:
Mégkérhetem-e kezéd papádtól estére?

Sándor.

Rózsika úgy megörült ennek, hogy nem tudott hamarjában mit tenni, csak ajakához vonta az írott sorokat. Mihelyt készen volt, egy papírszeletre fölírta a rövid szöcskát „igen” s a kertbe ment egy újabb rózsát tépni, hogy elrejtse kelyhében a boldogító „igent”. Amint a lugas mellett elhaladt, betekintve észrevette lovagját. Sándor fölugrott s megfogta Rózsika mindkét kezét, mélyen szemébe tekintve kérdé: — Nos milyen vá-

darab felhőske sem ült, tisztán, homálytalanul emelkedtek azok az egek elérhetetlen körvonalaival felé, míg a közöttük nyiló mély völgyeket hatalmas felhősziropok feküdték meg. E felhősziropokat a szél hosszú láncú nyújtotta meg, mely a hegy derekát felkörben fonta át.

A lég kedveskedett a földnek. Leányát, a felhőt leküldte a föld fiához, a hegyhez. Azt akarta, hogy leánya megkoszorúzza az öreg hegyet, mely az elemek háborúinak annyi viharát kiállta. De az öreg nem fogadta el a koszorút, mert még sok viharra akar dacolni, még sok diadalnak a babéjára áhítozik. Azt az egyet azonban megengedte, hogy a lég felhője átövezhesse a derekát. Ez az öreg kardszija, erről lóg le súlyos vasa, melyre rátámaszkodik, midőn szemébe néz a villámokat szóró, vad zivatarnak.

A dán népköltészetnek ez a mondája jutott eszembe, midőn a felhők övezte büszke hegyeket vetette szemünk elé a gyorsan változó tájék. A csaták edzett bajnokának nem kell fejevert, ha megrázza üstökét a villám, attól ő meg nem inog, csak a dereka legyen erős. Ez az ő életének a székhelye, s a levegő úgy tiszteli meg az öreget, hogy életének ezt a székhelyét ékes felhőláncal övezi át.

Még hosszú órákon át szerettünk volna gyönyörködni a vadregényes táj szépségeiben, ámde lassan ránk borult az alkony, s ezzel meg is érkeztünk az napi utunknak a határpontjához.

Zürichben más nap program szerint osztottuk be magunknak az időt. A míg társaim reggeli sétájukat végezték, addig én meglátogattam az új katolikus Mária-templomot. Öröm és meglepődés töltötte el szívemet, midőn átléptem a remek fekvésű templom küszöbét, s meggondoltam, hogy a hol még nem is olyan régen katolikus embernek nem volt szabad meglepednie, ott most impozáns szentély hirdeti vallásunk dicőségét, s ez a szentély Zürich legszebb temploma.

Úgy déltájban végre az említett panoráma megtekintésére került a sor. A lüzerni csatát ábrázoló festmény körkép, olyanforma, mint Feszty Árpádnak a „Magyarok bejövetelére” című körképe, csak hogy még nagyobb szabású. Az alakok és a harc terep a legnagyobb tökéletességgel vannak megfestve e képen. Minden alak mozog, cselekszik, a hadvezérek tanácskoznak és parancsokat osztogatnak, a csapatok száguldanak, az ágyúk golyót ökládnak, roham, zúrvavar, szilaj harag és kétségbeesés hajszolják egymást, a nagy-szerű és a borzalmas jelenetek végtelen sora bontakozik ki szemünk előtt. A harctér közepén

laszt rejti az en szép rózsám kelyhében? — Igen — sustogta Rózsika, s tovasétált a kert útján a két boldog jegyes, kiket Amor, Flora istennő és Mars isten segítségével tett egy ily boldog párrá.

Amaranthé.

Sziporkák.

Jó kifogás.

Úr: Ma reggel maga nekem azt mondta, hogy tegnap csak három foglyot lőt, s most egyszerre tíz legyen?

Erdész: No igen, hát idővel az embernek a többi is az eszébe jut.

Visszafizetve.

Úr: Nagysád, ha nem hallgat meg, hát élettemnek véget vetek egyhamar, aztán éjjelenkint szellemem fogja nyugtalanítani álmait.

Hölgy: Oh attól nem félek, kevésbbé sem, hiszen önnek nincs is szelleme.

egy országút szeli át, ez volt a határ a svédnek és a császáriak tábora között.

Mikor feljöttünk a panoráma erkélyére, neki mentünk ennek az országútnak, azt hittuk, hogy az egy séta út, mely a képet néző közönség kedvéért készült. Annyira természetihiven van utánozva. A művészet remeklése az is, hogy ennek az országútnak, valamint általában a csatásíknak a végéig nem lehet látni, az eltűnik a messzeség ködében.

Maga a főalak, Gusztáv Adolf pompás fehér ménen álv jelent meg a csata színhelyén. Eleintén kedvezett neki a hadi szerencse, utóbb azonban táborának mind a két szárnya megingott, ezt követte a középső hadtest bomlása, melyet a király roppant erőfeszítése sem tudott megakadályozni. Ő maga egy golyótól találva *) lebukik lováról, a nemes állat pedig a kantárszál erős rántásától térdeire rogyik. A haldokló királyt, a ki súlyos kardját az utolsó percig ki nem ejti vas markából, hű svédjei nagy gyorsasággal fel-emelik és viszik a tűzvonalon túl sebűben összerótt sátorba.

Ez alatt tömör oszlopokban páncélos lovas-ság törtet elő, mely minden oldalról bekeríti a hátráló svédeket. A svéd tábor körül még egy utolsó harc fejlődik ki, melyben már ember-ember ellen küzd, de a csata sorsa el van döntve.

Mindezt erről a képről olvashatja le a szemlélő, egészen úgy, a mint a történelem beszéli.

A híres kép megszemlélése után elváltam szíves utitársaimtól, hogy más irányban tovább haladva, másokat keressék. Adien.

*) Hátulról állott felöltője mai napig is látható a bécsi arzenál gyűjteményében. Szerk.

Ujdonságok.

Boltizár József, esztergomi érseki helynök és felszentelt püspök e hó 24-én ünnepelte püspökké szenteltetésének 25 éves jubileumát. Ő méltósága e 25 év alatt minden évben huzamosabb időt töltött vármegyénkben a bérmlás szent-ségét kiosztandó. Igazi apostoli működés csillámlik fel szónoklataiban, melyekkel a velőkgig hat hallgatónál. Sohasem felejttem el a mely benyomást, melyet akár magyar, akár tót sz. beszéde a hívekre gyakorol. Leereszkedő, szelid atyai módora pedig annyira lebilincselő, hogy ő méltóságának csak tisztelői lehetnek; ellensége pedig egyáltalában nem lehet. Fáradhatatlan tevékenységében bebizonyította, hogy a folytonos munka a legjobb gyógyszer, a leghathatósabb diéta, miért is magas kora dacára a legjobb egészségnak örvend. Jubileuma alkalmából ő mlgát sokan üdvözölték Nyitráról, mire ő mlga lekötelezőleg válaszolt. Eltesse a Mindenható az emberi kor legvégső határáig!

Személyi hírek. Markhot Gyula, Nyitravármegye alispánja, megrongált egészségének helyroállítására véget, ma hosszabb időre Abba-ziába utazik. — Dr. Biringer Ferenc nyitrai körházi igazgató, az elmegyógyászok országos kongresszusára utazott, onnan pedig mintegy két heti szabadsággal délvidékre rándul. — Bangha Lovénté, dr. Bangha István nyitrai ügyvéd fia, a földmivelési miniszteriumtól 1200 korona ösztöndíjat kapott. Állatorvosi gyakorlatra beosztott a bábolnai méntelep tisztikarába. — Szabó János, nyitrai lakos a nyitrai adóhivatalhoz gyakornokká nevezetett ki.

Halálozás. Machovics Alajos, gr. Eszterházy nyugalmazott gazdatisztje Nyitra-Ujlakon f. hó 19-én elhalálozott. Béke poraira!

Megyei közgyűlés. Nyitravármegye őszi rendes közgyűlését f. hó 31-én, szerdán fogja megtartani.

Athletikai club van alakulóban Nyitrán, s ma vasárnap délután 3 órákor a városháza

nagytermében van az előtervezet, melyre az atletika iránt érdeklődők meghívotnak.

Városi közgyűlés volt október 26-án. Dr. Rudnay Sándor polgármester bejelentette, hogy üdvözlő feliratot intézett Császkai György kalocsai érsekhez 50-ik évi áldozáságra alkalmából, ki megleghangú köszönő iratot intézett a városhoz. Továbbá hogy Offenberger Mihály rendőrfogalmazó ellen felmerült többrendbeli visszaélés miatt, a fegyelmi eljárást elrendelte és állását felfüggesztette. — Horváth József tudni kívánja hacsak úgy a nagyjából is, hogy mi volt az oka. A polgármester válaszában kiemeli, hogy Offenberger ellen felhozott panaszok olyan vádak tartalmazzanak, melyek miatt a büntető törvénykönyvvel is meggyűlölt a baja. Ezen jelentés tudomásul vétetett. A napirend előtt Horváth József aggodalmainak ad kifejezést a Nyitricska szabályozásánál eszközölt feltöltésekre vonatkozólag. A vállalkozó a Nyitricska felső részét új árokba szorította s két oldalt védőtöltésekkel ellátta, szerinte ezen töltések bajt fognak okozni a rétek felé városból húzó utcák és kertekre nézve. A polgármester mondja, hogy a terveket az államepítészeti hivatal, ezenkívül a kulturális felülvizsgálta és a szakértők egyhangúlag kijelentették, hogy minden vízveszély ki van zárva. Következett a napirend. A rendőrkapitány havi jelentése szerint a közbiztonsági viszonyok kedvezők, a bejelentési hivatal szerint a városnak szeptember végével 1840 lakosa volt. Következett a városi szervezeti szabályrendelet módosítására vonatkozó bizottsági javaslat tárgyalása. Grünfeld Nathán indítványozza, hogy tekintettel a jelenlevő városi képviselők csekély számára, ezen ügy a következő ülése halasztassék. Horváth József is csatlakozik Grünfeld nézetéhez, már pedig azért is, hogy a kiosztott tervezet a közgyűlés előtt csak két nappal jutott kézhez. Kondor István most kívánja tárgyalni, mert mindenki megkapta. A részletes tárgyalás elrendeltetve, már mindjárt az első módosításnál mely így szól, hogy azon dűlő, melyen a sátor-tábor van. „Magyar Királyi Honvéd sátor-tábor-dűlő”-nek neveztessek el, Grünfeld szokatlan hosszas névnek találja és indítványozza, hogy a népies elnevezés „Sátor-tábor-dűlő” sokkal célszerűbb lenne. A polgármester vitatja, hogy az elnevezés már biroilag a telek-könyvben így van megállapítva. Grünfeld felvetni kívánja a szabályzatba, hogy a rendőrkapitányság minden befolyandó összeg után nyugtát állítson ki a felnek, kitél ellennyugta bekövetelendő. Horváth József szintén ezen javaslat mellett szól. A polgármester veli, hogy ez a szabályrendeletbe nem való, mert ez a város autonóm jogaihoz tartozik (?). Hanem indítványozza, hogy dolgoztassék ki egy pénzügyi szabályzat a rendőrkapitányság részére. — A tisztviselők járandóságainál Horváth József indítványozza, hogy a polgármester, tanácsnok, rendőrkapitány, főjegyző, ügyész, orvos és mérnök a vasut I-ső osztályát vehessék igénybe. Ez ellen a polgármester is beszél, tehát maradt a régi II-ik osztály. — A Nyitricska csatorna fölött az előző években néhány szomszédos háztulajdonos foglalást tett. Miután az illetők ugyan a tanács engedelmével építettek, de a város tulajdonjoga nem lett érintve, neánél későbbi tulajdonjogi peres kérdések elkerülése végett, az illetőkkel tárgyalások folytatandók az iránt, hogy a város tulajdonjogát elismerik. Nyitravárosi iskolások előterjesztését, hogy a IV. kerületbeli elemi párhuzamos iskola 1 fiú és 3 leányosztálylyal szaporítandó. A tanács ennek ellenében javasolja, hogy bármennyire szíven fekszik, e bajon segíteni az ez időszertinti pénzügyi szempontból kivihetetlen.

Nagylelkű adomány. Vincze Károly nagybíró e-peres-plebanos, a nyitrai ker. nőegyletnek 800 koronát ajándékozott. A szép tett nem csak önmagát dicséri, de követendő nemes példát is állt szemünk elébe. — K. úr értékesített szivarvegek árából 6 koronát ajándékozott az egyesületnek. Felkérteünk, hogy az egyesület részéről ez uton is fejezzük ki köszönetét.

Az „Örökimadás” templomára a vármegyei gyűjtő bizottsághoz újabbán következő adományok folytak be: A nyitrai székesegyházban eszközölt gyűjtésből 11 kor., Laszab György ivankai plebanostól 10 kor., Tomanóczy Lajos alsó-köröskényi h. plebanostól 2 kor. 52 fillér, Molnár Rudolf moraviani e-peres-plebanostól 54 korona 60 fillér

Szerencsétlen felfordulás. Pénteken korán reggel három levai asszony különféle elemi szerekkel egy szekeren Nyitrára kocogott. A kálazi lejtőn a koromsötétségben a szekér felborult

s a benülő az árokba estek, de oly szerencsétlenül, hogy egyikök, a 62 éves Kósa Istvánné, mire Nyitrára hozták, a szenvedett zúzódások következtében meghalt.

Táncanfolyam. Sik Lipót okl. tánc-tanító, ki a bemutatott hiteles okmányok szerint, több nagyobb városban évről-évre állandóan tart táncfolyamokat, Nyitrán Tóth-Vilmos-utca 25. sz. a. földszint, négy heti táncanfolyamot fog tartani, melyen a nyitrai főgimnázium és polgári leányiskola igazgatóinak engedélyével a nevezett intézetek növendékei is részt vehetnek.

Öngyilkos főszolgabíró. Vietorisz György, illavai főszolgabíró, mint lapunknak egyik barátja Illaváról táviratozza, f. hó 24—25-ike közti éjjel pisztolylyal véget vetett életének. Az öngyilkosság Illaván és környékén óriási szenzációt keltett. Az öngyilkosság oka ismeretlen. Erre nézve vettük meg a következő részleteket: Vietorisz György illavai főszolgabíró cs. és kir. kamarás, 40 éves, János horóci nagybirtokos és aranyarkantyús vitéznek a fia, a hogy aludni ment, szíven lötte magát. E hó 25-én reggel szolgája őt fölkelteni akarta, de az urát már halva, megdermedve találta az ágyán hanyattesve. Már körülbelül egy hete búskomor, feledékeny volt, elmezavarát mutatja, hogy íróasztalán találtak itatós papirost, amelyen saját kezével különféle megjegyzések voltak, melyekből elmezavart állapotára bátran lehet következtetni. Öngyilkosságának oka ismeretlen, kombinálnak, találgatnak, de még ma bizonyosat senki sem tud. Annál megdöbbentőbb e borzasztó tett, hogy a boldogult főbíró vallásos, bekezszerető ember volt, köztiszteltnek örvendett párt és vallaskülönbég nélkül. Minden nemes célú társadalmi mozgalomban jelentékeny részt vett, hivatalos hatalmát igazságosan gyakorolta. Mindenkinek a politikai meggyőződését becsülte, tisztelte, a mint az utolsó képviselő-választásoknál is bebizonyította. Kombinációban volt, hogy legközelebbi választáskor fölép az illava-puchói kerületben képviselőnek Kubinyi György mostani képviselővel szemben. Megválasztása egyhangú lett volna. Temetése e hó 27-én lesz, földi maradványait Illaváról vitték Horócsra családi sírboltba. Legyen az Úr neki irgalmas és kegyelmes!

A szent Imre önképző egyesület. A katolikus egyetemi ifjuságnak eme egye élénk-bülő egyesülete november 4-én nagyszabású ünnepre készült: valóra váltja a Szent Imre főheher zászlajánál ideálját, s zászlószenteléssel ünnepli a magyar kereszténység kilencszázados évfordulóját. A zászlószentelést az egyetemi templomban Vaszary Kolozs hercegprímás gyengékedése folytán Császkai György kalocsai érsek fogja végezni. A zászlóanyai tisztséget Mailáth György néhai országbíró özvegye, az erdélyi püspök édes anyja vállalta el, ki azonban előhaladott kora miatt a személyes jelenlétről lemondott s legidősebb fiának Mailáth György grófnak nejje, Zichy Nándor gróf leánya fogja helyettesíteni. A zászlószentelést nyomban követő diszgyűlést a katolikus kör disztermében Vörös Béla egyesületi elnök beszéde fogja megnyitni, utána a budapesti növendékpapság kitűnő énekkara előadja az „Égből szállott virág” kezdetű régi magyar éneket Szt. Imréről. Az ünnepély fénypontja Apponyi Albert gróf beszéde lesz, mely elé mind az egyesület tagjai, mind a magasabb katolikus körök feszült érdeklődéssel néznek. Majd Antalfy Mihály jogszigorló fogja elszavalni ünnepi ódáját, s azután Glattfelder Gyula dr. a központi papnevelőintézet tanulmányi felügyelője mint a Szent Imre Önképző Egyesület tiszteletbeli elnöke fogja a diszgyűlést beszédével bezárni. Utána pedig fényes bankett lesz a Vigadóban. Az impozánsnak ígérkező ünnepségre hivatalos az egész püspöki kar s a kath. közelet egyházi és világi összes nobilitásai a vidéki jogakadémia ifjusága, kik valamennyien érthető érdeklődéssel készülnek részt venni a katolikus egyetemi polgárság fényes ünnepén.

Trencsénvármegye közgyűlése.

Kevesen jöttek össze a bizottsági tagok; azok is szomorú hír behatása alatt kezdtek a 97. pontból álló „tárgysorozat” elintézését. Okozta azt ama sok verzió, mely a reggeli órákban, az illavai főszolgabíró, Vietorisz György kir. kamarás hirtelen halála hírével egy időben kelt szárnyra és járt szájról-szájra. Valóban ritka tisztviselőt vesztettünk benne. Olyant, a kit járásában mindenki tisztelt, mert ő is mindenkinek, kivált a szegénynek mindene volt. Emleke jegyzőkönyvbe vétetett. És mert az emberi élet a derű és boru változásaiából áll, a megyei közönség is a főispán boldog násza fölött érzett és kifejezett örömeiből volt kénytelen a megrendítő illavai esett hallatára gyászoló néppé változni. A szabadságon levő főispán helyett Baross Jusztin alispán elnökölt a gyűlésen. Vita csakis az ő időszaki jelentésénél fejlődött ki. Elsőnek Fried dr. ügyvéd szólalt föl. Az ipar és kereskedelem pangásából indulva ki, azt kérde: mi az oka annak, hogy a megye székhelyét e tekintetben annyira elhanyagolják és nevezetesen miért nem tud a gazdasági cukorgyár létesülni? Indítványt nem tett és az alispán sem volt abban a helyzetben, hogy a cukorgyár létesítése és agyonverése körül működő tényezők kulissza-titkairól nyilatkozhatott volna; ő is csak annyit tud, a menü nyilvánosságra került. Ugyanczen tárgyról beszéltek: Mihalik József és Okolicsányi János bizottsági tagok is. Polyák Béla orsz. képviselő adott némi felvilágosítást ez ügyben. Tőle tudtuk meg a vállalkozás jelen stádiumát. A két ellentétes csoport ugyanis most egyezkedik. Szerződésileg kötelezték magukat, hogy a megye területén mezőgazdasági cukorgyárt építenek úgy, hogy már a jövő szezónban működjen. A feldolgozandó répa *minimális* összege: 750,000 mm. volna. A főispánnal deponált az egyik csoport 200,000 koronát, a másik 300,000 et. E banatpenz úgymond — és főképen a főispán ereje s a gazdaközönség javát célzó törekvése elég biztosíték arra, hogy a gyár létesülni fog. A megye gazdaközönségének java: *szent cél*, — így szóla a liberális képviselő úr! Mekkora változása az időknek. Kezdi egyelőre a hitet és fogyasztási szövetkezetek ajánlatnak. Ha nem is nevezi meg a betegséget, az uzorát és csalást, mely a népet tönkre tette és kezebe nyomta a vándorbotot, de az orvoságot helyesen jelölte meg. A megyei tisztviselők és kezelőszemélyzet vasárnapi munkaszünetét tárgyában határozatilag kimondott, hogy — kivéve a legsürgősebb teendőket — az Úr napján szüneteljen a munka. Az alispán ugyan már eddigelé is így rendelkezett a maga körében, de igen helyes volt ennek határozatilag való kimondása. A Miklovics-féle alapítvány ügyében hozott határozat is helyesebb az eddigi gyakorlatnál. Az alapító ugyanis vagy 14,000 koronát hagyományozott, melynek kamatai a trencsénai sz. Vince nővérek intézetében nevelődő leányoknak járnának. Eddigelé az volt a szokás, hogy az adományozással megbízott főispánhoz beérkezett rengeteg sok folyamodvány és a folyamodóknak adtak 20—30 koronás jutalmakat. Pedig a boldogult alapító nem erre szánta. Mostantól fogva az intézet főnöknőjének javaslatára fogja adományozni a főispán az ösztöndíjat egy, esetleg két benlakó növendéknek.

A Duna-Odera csatorna. A kormány a magyar hajózási egyesület kérelmére tanulmányoztatta a Duna-Odera összeköttetés kérdését, tekintettel főleg a vágólgyi irányra s az eredmény körülbelül az, hogy a Vág folyónak a torkolattól Zsolnáiig leendő hajózhatóvá tétele és egy Zsolnától Oderbergig vezetendő csatorna útján az Oderával való összeköttése nem utközik rendkívüli nehézségekbe. Nagyobb terepakadályok nincsenek és a Vág-szabályozás, valamint a Vág-Odera csatorna összes költségeit nem számítják föbbre 202 millió koronánál. A csatorna 20 méter fenékszélességgel épülne ki s természetesen az Odera 60 km. hosszú sekélyes felső szakaszának rendezését föltételeznék, ami Németország földadata. Minthogy a Vág szabályozását minden körülmények közt végre kell hajtani azon célból is, hogy Felső-Magyarország a vízi forgalom körébe vonassék: közel áll a lehetőség, hogy a Dunának az Oderával való és osztrák részről évszázadok óta tervezett összeköttetését esetleg mi fogjuk megvalósítani.

Uj nyomda Nagy-Tapolcsányban. A „Nagy-Tapolcsány és Vidéke” című hetilap elhagyva eddigi nyomdáját, külön nyomdát alapított,

mely nemcsak a lap nyomtatásával, hanem egyéb nyomdai termékek kiállításával is foglalkozni. Zhorella Gyula, a lapszerkesztő, kit annak idején közölt tárcái után lapunk közönsége is ismer, jelentékeny áldozattal önállósította magát. Ajánljuk fiatal barátunkat a nagy közönség szíves pártfogásába. A lap e vasárnapi száma, míg a tapolcsányi nyomda teljesen elkészül, Huszár István nyomdájában nyomatik Nyitrán.

Tudomásunkra jutván, hogy pokrócgyártmányaiuk utánoztatnak és „gácsi pokróc” elnevezés alatt idegen silány gyártmányú pokrócok hoztatnak forgalomba, a tisztelt gazdaközönség szíves tudomására hozzuk, hogy pokrócaink *Nyitramegyében kizárólag Krausz Vilmos és Társa cégénél kaphatók.* — Gácsi gyapjuszövet és finom posztógyár.

Iskola-szentelés. F. hó 22-én Zubákon Budatinszky János laazi esperes-plebános a II-ik új tanítót hivatalába bevezette, és az új iskolát felszentelte megható ünnepély kíséretében. A sz. mise után az esperes úr oltár elé lépve a nagy számban összegyűlt lakosok és iskolás-gyermekek jelenlétében lelkes beszédet intézett a szülőkhöz, a gyermekekhez és az új tanítóhoz. Innen a sokaság körmenetileg ment át az új, és szép iskolába, hol az esperes úr meggyőzően ecsetelte az iskola szükségét és hasznos voltát. A fájdalom és szomorúság könnyen csordul, de az öröm könnyei ritkábbak és annál becsesebbek; és ilyenek voltak a szegény zubákiak szemében, midőn az esperes úr előhozta, hogy szegény, elhagyott vidéken, az ország szélén van e község, de nem szerencsétlen, mivel látja, hogy nyomorúságukban is jó hazafiak.

Új gyógyszer-tár. Varnán (Trencsén m.) a jövő hónapban Sipos gyógyszerész gyógyszer-tárát nyit, amivel nemcsak a városkának, hanem az egész környék lakosságának régi óhaja meg teljesedésbe. Varna máskülönben is örvendtesen fejlődik. Így nemrégiben szabályozás alá vették a községben keresztülfolyó Varinka patakot, mely gyakori áradásaival nagyon kellemetlenné tudta tenni magát és nem egyszer valóságos tóvá változtatta a község piacát. Legújában pedig egy nagyszabású börgyár épül ott, a melynek építésénél 100-nál több munkás foglalkoztatódik. A gyár tulajdonosa dr. Glasel Károly bécsi börgyáros, 80—100 munkást fog állandóan foglalkoztatni.

A második trencsényi cukorgyár bukása. Szalavszky Gyula vezérlete alatt mintegy három évvel megalakult egy részvénytársaság, melynek célja volt volna Trencsénmegyében egy nagyszabású cukorgyártást alapítani. A társaság azonban nem egészen egy év múlva feloszlott, miután a befizetett részvények egy jó részét alakulási költségek címén felemészttette. Azután Szalavszky úr visszavonult a frontból és csak a kullisszák mögött szötte tervét, melynek egy másik részvénytársaság volt az eredménye. Erről hónapokon keresztül rózsás színben hozott értesítéseket t. laptársunk a „Vágvölgyi lap” olyannyira, hogy már azt hittük, hogy a trencsényi cukor sokkal edesebb lesz, mint más. Most, mint a nevezett kollega írja, ez a társaság is f. hó 30-ára összehívott egy közgyűlést, melyben a társaságnak feloszlását fogják javasolni. Nyilván alakulási költségek címén ismét elszótt egy jókora összeg, melyet az alakítók fognak megkeseríteni. Hja cukorgyártást létesíteni nehezebb, mint képviselőt választani.

Irodalom.

Vörösmarty Mihály életrajza a nép számára! Ily című munka kerül ki párnap múlva Bodnár Gáspár ismert népiró tollából. A király költő élete oly élénken, úgy a nép száján szerinte van megírva, hogy a melyik földműves házában e könyvet elolvassák, Vörösmarty emléke folyton ott marad. A könyv ára 35 krajcár lesz.

10 példány egyszerre való megrendelésénél 30 kr. Már most lehet megrendelni szerzőnél Szatmáron vagy a Magyar Földművelő szerkesztőségében.

A kath. hitszónoklat története Magyarországon a legrégebb időktől napjainkig. — Ily című munkát szándékozik közrebocsátani Babik József képezdei igazg. tanár Egerben. Programjából kiemeljük a következőket: Minden időszakknál bevezetésül közölve lesznek a hazai és egyháztörténelem azon főbb eseményei, melyek a hitszónoklat tartalmi fejlődésére irányítással bírtak. A ker. és kath. egyházi tudományosság alapota ctmén azok a dolgok lesznek felemlítve, melyek a hitszónoklat történetével szoros összefüggésben állottak és állanak. Következik a hitszónoklat általános, külön fejezetekben pedig részletes ismertetése. E rövidre összevont tervrajzból is kitűnik, hogy műve tanulságos lesz a papra, a sociologusra, az irodalomtörténészre és a nyelvészre nézve egyaránt. A mű szövegét régi metaszetek s a nevezetesebb hitszónokok arcképei fogják változtatossá tenni. A mű körülbelül 40 ivre terjed, havonként négy ives füzetekben fog megjelenni. Egy-egy füzet árát — tekintve a metaszetek költséges beszerzését — 1 koronában állapította meg. Legcélzavűbb 5 füzetre előfizetni 5 koronával (2 frt 50 kr). Az első füzetet 1901. január első napjaiban fogja útra bocsátani. Az előfizetési pénz Babik József képezdei igazgatótanár nevére küldendő Egerbe.

Telefon.

B. P. A követ már hordják; de ne féljen, hogy nem jut önnek is. Bártran írhattunk volna akár 2000 szekér követ. Van ott annyi is. Hanem az már nem szép, hogy az ingyen köben is válogat. Épületek kevés van benne. Carrarai márvány és lapis lazuli meg éppen semmi.

Nyílt tér.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.)

Nyilatkozat.

A „Nyitramegyei Közlöny” folyó évi október hó 21-iki számában „Penzintezeti visszafélések” címe alatt megjelent vezércikkre — t. betevőink megnyugtató tájékoztatása céljából — teljes rövidséggel a következő tárgyilagos észrevételekre szorítkozunk:

A nyitrai takarékpénztár igazgatósága csakis a törvény és az alapszabályok adta jogával élt, amidőn a beteti kamatlatat 1872 óta 6°/_o-ról fokozatosan leszállította; ezen fokozatos kamatreduktio azonban nem alterálja az időközi kamatok tökesítését, mert a kamatok minden egyes betet után felevenként tökesítettnek, kiveteit e részben csupan a bírói letetek kepeznek, melyek után az igazgatóságnak meg 1872. évben hozott határozata értelmében, csak folyó kamatok számítottanak.

Végül megjegyeztetik, hogy a takarékpénztár eddigi 35 évi fennállása óta, az eredeti tőket meghaladó összeget is mindig pontosan kifizette és soha sem vette igénybe a hivatkozott alapszabályszakaszban foglalt azon jogosultságot, mely szerint akkor, midőn a fel nem vett kamatok az eredeti betet magasságáig emelkedtek s az illető fel nem jelentkezett — a további kamatozást beszüntette volna.

Nyitra, 1900. október 25-én.

Az igazgatóság.

Tekintetes

Keltscha Nándor festő urnak

Nyitrán.

A nagy-bossányi r. k. templom most bevezetett kifestése kedves alkalmat nyújt: Uraságodnak elismerésünket és köszönetünket kifejezhetni.

Nemcsak mi örömmel szemléljük, de vidékünk

ntelligens közönsége, mely a templomban megfordult — és több műértő is — csodálva dicséri a szingazdag és finom árnyalattal telített pompát, melyet Ön ezen Istenházaának belső falaira, igazi szakértelemmel varázsolt.

A francia barokk styl alkalmazása a lehető legszerencsésebb választás volt templomunk díszítésére, mely ennek építési stylusának teljesen megfelel.

A színek pompás ragyogása mellett az összeállításuk oly diskrét, hogy az összbnyomás komoly méltóságot kölcsönöz a templomnak, a szemlélőt áhitatra indítja és lelkét jótékony meleggel hatja át.

Ön valóban a párisi vilákiállításon látott műremek hatása alatt állott, midőn templomunk kifestéséhez fogott.

Fogadja ezért — a bossányi hívek nevében is — őszinte elismerésünket azon hő óhajtással, hogy Isten dicsőségére, a hívek épülésére és művészetének virágzására még sok templomot feldíszíthessen.

Szívesen kiemeljük, hogy templomunk méltán dicsért kifestését nagyon olesón eszközölte s készségesen felhatalmazzuk, hogy e sorainkat bár kinek mint ajánló-levelet megmutathassa, mert Uraságod úgy megbízhatóság, mint művészi ízlés és érzék szempontjából teljesen méltó a főt. clerus bizalmára és pártfogására.

Kelt, Nagy-Bossán, 1900. október 1-én.

Mikovics Imre plebános, dr. Köves László körorvos, Hamar Kálmán s.-lelkész, Vaczky Ignác körjegyző, Glega Rezső gyári könyvelő, Tegel István gyári tiszt sat. sat.

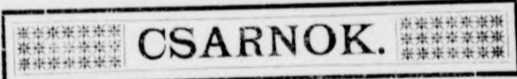
Köszönetnyilvánítás.

Fiai szeretetünk és gyermeki hódolatunk mélységéből merítettünk mondva hálát s köszönetet méltóságos Bendé Imre püspök-atyánknak, kinek jóságos és bőkezűen osztogató szíve tette lehetővé, hogy a Nyitra völgyében pártját ritkító iskola s mesterlak áll községünkben. Hasonlóképp köszönjük Markovics János tanfelügyelő és Kubinyi Endre ellenőr urak szíves közreműködését, a kik sokat fáradtak az ügy sikeres létrejötte s megvalósítása körül. — Fizesse meg öm méltóságának és az említtet uraknak is jóságát az Úr Jézus szentséges Szíve.

Darázsán, 1900. október hóban.

A község nevében:

Janda György, kántor-tanító.

Nyitra multja

és

a nyitravármegyei Monografia.

Megjegyzések

Czeizel Gáborról.

(Folytatás.)

8

Rendezett viszonyokra, és a város meglehetősen gyarapodására lehet következtetni az 1332—37. évi pápai tized-jegyzékekből is. Ezekben Nyitra alatt a következő bejegyzés fordul elő: András sz. Jakab plebánosa fizetett 17 garast; Farkas — „Farcasius” — sz. Mihály plebánosa fizetett 12 garast; János a hegyről ¹ fizetett 10 garast; Péter sz. Királynál ² fizetett 4 garast. ³ Később

¹ „Joannes de Monte” — a kézi jegyzékben hozzá van téve: „B. M. V.”; itt tehát Máriahegyi lelkészről van szó. Ugy látszik a jelző: „de Monte”, azért is használtott, mert a város mellett volt más Szűz Mária templom is, t. i. a Szent-Ferenc-rendieké, kik alamizsnából élvén nem rovatáltak meg tizeddel.

² „S. Regis”, mialatt a pártceai sz. István templomot kell értenünk.

³ Mon. Vat. Ser. I. V. 1. 200 l.

ben csak egy plébánia volt az alsó városban, sz. Jakab apostol plébániája a városház melletti téren, ahol jelenleg a magyarok „Nagyasszonyának” szobra áll. Az 1332—37-iki pápai tizedszedéskor sz. Mihály templomnál szintén volt plébános, s azonfölül Nyitra közelében még két templomnal lelkészség: a Máriahegyen, és Párútcán; ezek a papok u. i. nem soroltatnak fel „plébános” jelzővel, mint a többi kettő, azért úgy vélem, hogy egyszerű lelkészek voltak. Ha az elsoroltakhoz még hozzávesszük a Szent-Ferenc-rendiekét Szűz Mária templomukkal, fogalmat nyerhetünk a hívek számos voltáról és buzgalmáról, illetőleg a lelki szükségletéről, melynek kielégítésére eunyi templom és lelkész kívántatott. E következtetés lényegesen nem módosul az által, hogy Nyitrához egyháziilag meglehetősen vidék is tartozhatott akkoron, valamint az által sem, hogy a vári sz. Emmerám templom nagyobb részében le volt bontva, és az új sz. András és Benedek tiszteletére épülő templom még aligha volt egészen kész.

Csak Máté csatlósaival főképen a váron, és a várban épült székesegyházon töltötték ki dühöngő bosszújukat. Teljes pusztulás állott a szent helyen. A székesegyházat, vagy legalább annak még használható részét, úgy-ahogy bizonyosan helyreállították annyira, hogy benne isteni tiszteletet lehessen tartani. A sokat zaklatott János püspök 1327. végén, vagy 1328. első napjaiban halt meg, s azonnal utódot nyert a Piaszt hercegi családból származó Meskó-Mihály püspökben, Boleszló esztergomi érsek öccsében. ¹ A nyitrai káptalan Miklós örkanonok és Pál gradnai főesperes által 1328. évi január hó 13-án az esztergomi káptalan előtt, az egyházi törvények által reá rótt kötelemnél fogva Meskó püspököt letiltotta Kis-Köröskény püspökségi birtok eladásától, és Szobonya Komoszt annak megvételétől. ² Ez okmány szerint Meskó már 1328. első napjaiban nyitrai püspök volt, s mint látszik, szabályellenesen akarta a püspökségi birtokot elidegeníteni, mi a káptalan tiltakozására szolgáltatott okot. A kérdésben forgó ügyet megvilágítja Meskó püspök kötelező bevallása az esztergomi káptalan előtt 1333. évi május 6-án. A püspök előadja, hogy a király és az ország ellenségei székesegyházát teljesen lerombolták és elpusztították, s ő Isten segítségével szándékozik azt újra felépíteni, sőt a munkát saját költségén részben már meg is kezdte. Minthogy pedig Csanád esztergomi érsek érseki hatalmánál fogva megengedte neki, hogy a nyitrai püspökségnek Horo és Leveled barsi birtokait az egyházépítés befejezésére bizonyos összegben leköttesse, s illetőleg eladhassa; ennél fogva megígéri az érseknek: hogy azt az egész összeget, a maga jövedelmeiből is hozzájárulva a költségekhez, az érsek és a nyitrai káptalan tudomásával a megjelölt célra fogja felhasználni. Azonfölül kötelezi magát, hogy azon esetben, ha a nyitrai püspökségtől megválnék, mielőtt az egész összeget a templomra fordította volna az érsek és a nyitrai káptalan tudomásvételeivel a maga költségén, saját jövedelmeiből fogja helyreállítani az egyházat. ³

Helyreállítás-ról szól ugyan Meskó püspök, de valójában új templomot épített a régi sz. Emmerám templom mellé, északi oldala hosszában, vagy két méternyi magasabb fekvéssel, de szentélye nem nyúlik annyira keletfelé, mint a régi templomé, s ez eredményezte, hogy a régi templom szentélyéből egy részlet tiszta maradt feun román építészeti modorban, de az azt határoló diadalív már csücsives, mivel attól kezdve a régi templom hajójának északi hosszoldalából egy rész

¹ Megválasztására nézve a jellemző adatot l. Vagner J.: Adalékok sat. 7. l.

² Fejér C. D. VIII. 3. 303—309. H.

³ Az eredeti az eszterg. kápt. lviárában Capsa 67. fasc. 6 Nr. 18. Az okmányban felsorolt két birtokon kívül, a köröskényi birtokot is eladta Meskó püspök, mibe a káptalan is az érseki engedélyezés után belenyugodott.

az új templom kiépítésére használtatott fel. A régi sz. Emmerám templom fenmaradt részlete jelenleg az alsó templomtól fallal elkülönítve, egyházi szertárnak és kincstárnak használtatik; kétségtelen azonban, hogy a felső templom felépítése után még jó sokáig benne isteni tisztelet tartatott: arra vall a még jelenleg is benne látható épített oltár, valamint az a körülmény is, hogy az okmányokban még sokáig sz. Emmerám templomról tétetik említés.

Az új templom góth, csücsives stílusban épült; ennek nyomai láthatók most is a főoltár mögött, a régi ablakok külső alakjában, s kiválóan a padláson. A góth stílus templom átalakítása reneszánsz stílus Telegdy János idejére teendő, (1619—1644.) midőn Bethlen Gábor ostroma alatt a templom felig rommá lett, s újra építése égető szükségé vált; az átalakítás gróf Erdődy László Ádám püspök alatt nyert befejezést (1706—1736.), midőn II. Rákóczy Ferenc forradalma idejében újabb ostromlások következtében ismét nagymérvű rongálást szenvedett. Ezen átalakításokkal egyidejűleg a jelenlegi alsó templom is kiépült, mi által a kettős-templom szembetűnőbb kialakulást nyert. Az alsó, v. i. inkább a valamivel melyebben fekvő elő-templom, a márvány-oltár előtti márvány sorompótól a püspöki palotába benyúló, a felső templomra támaszkodó hosszafala nincs is egy vonalban, az ugyanazon sorompótól a régi sz. Emmerám templom-részlet felé folytatódagos fallal. Továbbá megállapított az is, hogy a felső templom déli hosszafala, amelyre jelenleg az alsó templom fent leirt fala támaszkodik, eredetileg vakolva és meszelve volt, mi nyilván mutatja az alsó templom azon részének későbbi eredetét. Ugyanezt tanúsítja Nyitrának képe is az 1580. körüli időből, mely az Akasztófa, mostani Rákócy dombról felvéve, a torony mind a két oldalán a felső templom hosszú csücsives ablakait látatja, melyek most az alsó templom által el vannak fedve, s illetőleg befalaztattak az alsó templom építése alkalmával, s helyettük egészen fent új, már nem csücsives ablakok alkalmaztattak.

Ez alkalommal nem foglalkozom a nyitrai székesegyház részletesebb történetével és leírásával, hanem visszatérek a Meskó püspök által építtetni kezdett templomhoz.

Amint nem tudjuk tüzeten meghatározni az építés kezdetét év és nap szerint, úgy nem tudjuk megállapítani azt sem, hogy mikor fejezték be. Meskó püspök 1334. végével, vagy 1335. elején veszméri püspöknek kinevezetvé, utódlja lett F. Vitus de Castro Ferreo, v. i. Vasyary, Szent-Ferenc-rendű szerzetes; valószínűnek tünik

fel oly nagy a hegyen végzett építkezés tekintetéből, hogy a székesegyház csak Vitus püspök alatt készült el teljesen.

Az új székesegyház nem sz. Emmerám, hanem sz. András és Benedek tiszteletére szenteltetett fel. Megtudjuk ezt egy 1355-ben kelt okmányból, mely az országos levéltárban van, s melyre Dedek Crescens Lajos úr hivatkozik. ¹ Szavai ezek: „Mocsk Kotesoi Itajsa fia, örökös nélkül, lévén a (nyitrai) székesegyháznak adta Kotesov nevű trencsénvármegyei birtokát azon kikötéssel, hogy a püspök őt halála napjáig eltartani köteles.” S új bekezdés alatt írja tovább: „A Kotesovra vonatkozó adománylevelé nevezetes azért is, mert megtudjuk belőle, hogy a nyitrai várban ekkor két templom állott. Az egyik, a régi Szent-Emmerám bazilika, a másik a Szent-András és Benedek tiszteletére emelt egyház volt.” Sajnálatomra az okmány teljes szövege nem áll rendelkezésemre; de az idézett szavakból biztosra kell venni, hogy az az új székesegyház, melyet Meskó püspök építeni kezdett, befejezése után sz. András és Benedek tiszteletére szenteltetett, s a szentek ereklyéinek megmentett maradványai sz. Emmerám templomából az új templomba vitettek át.

Későbbi adatokból arra lehet következtetni, hogy a szentek ereklyéit nem helyezték köztiszteletre a főoltárra, hanem azok számára külön mellékoltárt emeltek. Régi hagyománynak a feljegyzése sz. András és Benedek oltárának nevezi azt, mely későbbben Szentkereszt, ² s jelenleg Szentkereszt és sz. Borbálya oltára alatt ismeretes, a felső templom főlépcsőzetével szemközt a szószek mellett, melynek Telegdy János kalocsai érsek, a nyitrai püspökség kormányzója, a templom északi hosszafalának áttörésével díszes kápolnaszerű alakot adott. Ezt hirdeti Telegdy címere a boltív homlokzatán. A 15-ik században ezen oltár közelében létezett sz. Tamás apostol oltára, melyről 1413-ban Hinkó-Henrik nyitrai püspök mondja: „prope tumbam sanctorum Zorardi et Benedicti martirum”, v. i. hogy sz. Szorád és Benedek vértanúk koporsója közelében volt. ³ Ezen kifejezés alatt alig érthetünk mást, minthogy ereklyéi díszes és értékes koporsóalaku

¹ Monografia. 540. l., idézve O. L. D. O. 4638.

² Telegdy János nyitrai püspök VIII. Orbán pápától 1625-ben kért és nyert privilegiumot a székesegyházi Szentkereszt oltár részére: a privilegált oltár pedig mindig ez volt, a melyről szó van. Telegdy János püspökségének kezdetén tehát már megszűnt volt sz. András és Benedek oltára lenni, s még nem volt Szentkereszt és sz. Borbálya oltára, az utóbbit Telegdy csatolta hozzá a kápolnaszerű kiépítés után.

³ Vagner J.: Adalékok sat. 28. l.

Tetszés szerinti fizetési feltételek!

VAJDA J. bútorgyári raktára
NYITRA, Párutca.

A n. é. bútóvásárló közönség becses figyelmébe ajánlom dús választéku, szilárd és modern stílusú

háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezésekből álló raktáramat

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, minden versenyt kizáró olcsó áron, ugyszintén

saját készítményű kárpitos bútoraimat.

Szolid és pontos kiszolgálás biztosítatik. Kivánatra költségvetéssel és rajzokkal szívesen szolgálók.

2-52.

Kiváló tisztelettel

VAJDA J.

Tetszés szerinti fizetési feltételek!

Szalon garnitúrák rendkívül jutányos áron kaphatók.

Szalon garnitúrák rendkívül jutányos áron kaphatók.

szekrénybe zárva, azon az oltáron nyilvános tiszteletre voltak elhelyezve. Ország Mihály nálor 1476. jun. 16-án örök mise-alapítványt tévén a nyitrai székesegyházban, a káptalant kötelezi, hogy „sz. Zorard és Benedek vértanúk oltáránál“, mely ugyanazon szentek templomában a nyitrai várban létezik, naponta — a nagyheti utolsó három napot kiaponta — a nagyheti utolsó három napot kiaponta — szolgálta sz. miséket. E kötelmet szakadatlan folytonosságban teljesíti manapig a nyitrai káptalan epen a kérdéses oltárnál.

Nem szenved tehát kétséget, hogy az uj sz. András és Benedek tiszteletére épített templomban egy külön díszes mellékoltárt emeltek a vérszentek számára, s hogy sz. ereklyéiket sz. Emerám templomában sírhelyükből kiemelve, ünnepelesen áthelyezték egy 2 díszes és értékes koporsóban az oltáron körtiszteletre.

(Folyt. köv.)

¹ Vágner J.: Adalékok sat. 429. l.

² A Bollandistáknál l. k. 330. l. ezen emlékeztető szavak állanak: „Quod ad S. Zoerardum attinet, ex libro Decretorum Hungariae regum colligitur, illius Sancti sepulchrum, jam ab ineunte saeculo XIV. magnifice exornatum fuisse: nam tomo II. Decretorum pag. 45. narratur, quod Matthaecus Trenchiniensis, Carolo I. regi Hungariae rebellis, misera morte interierit, postquam Nitriensem ecclesiam, sepulchrum divi Zoerardi, ex puro argento optime factum, spoliavit, et depeculatus est“. Ezek szerint már Csák Máté ideje előtt a Szentek ereklyéi díszes és értékes ezüst koporsóban voltak elhelyezve; a vandál kényur pedig szenségtörő módon feldulta, kifosztotta a sírhelyet, s az ezüst koporsót elrabolta. „Misera morte“, nyomorúságos halállal múlt ki Csák Máté: visszakérült-e az ezüst koporsó? Vagy újat készíttettek? Tény, hogy későbbi időben megint ezüst koporsóban voltak elhelyezve a sz. ereklyék. Az Osztrák Magyar Monarchia V. k. 282-ik lapján ez áll: „A felső t. i. templom... őrsi Zoerard remete tetemeit, melyeknek egykori ezüst koporsóját Csák Máté elvitette: e koporsó Csák halála után visszakérült, de a mohácsi csata előtt papai engedéllyel Podmaniczky Mihály kapta 10,000 forintnyi követelése fejében a megszorult királyi kincstártól“. Így Lovasányi Gyula szerző ur. Kütforrás nem lévén idézve, úgy adom, ahogy olvastam. Megjegyzem azonban, hogy Oláh Miklós 1530. évi nov. 10-én Jovius barátjához írt levelében szentségtörést emleget, s azt mondja, hogy a nyitrai püspökség betöltésén-k akadályá elhárult, mintán az igen díszes koporsó, melyben a szentek ereklyéi voltak letéve, már a bécsi pénzverők kezében van (Nicolai Oláh: Codex epistolaris Budapest. 1876. 104. l.) Podmaniczky István nyitrai püspök utóljára említették 1530. jan. 15-én, halála tehát a fenti levél keltezése előtt néhány hónappal következhetett be

OTRUBNY MIHÁLY

papi és polgári szabó
NYITRÁN.

Van szerencsém a főtisztelendő papság, valamint a nagyérdemű közönség szives figyelmébe ajánlani a **Nyitrai, Vármegye-utca 9-ik szám** alatt fenálló

papi és polgári
szabó-műhelyemet.

Több éven át e téren szerzett tapasztalataim folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legmagasabbra menő igényeknek is megfelelek.

Elvállalom minden e szakmába vágó
papi és polgári ruhák,

valamint a t. klerus számára reverendák, címádkák, téli kabátok, felöltők stb. készítését.

A ft. papság és a n. é. közönség kegyes pártfogását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

Otrubny Mihály,
papi és polgári szabó.

PÉCS EDE

fűszer-, csemege-, tea-, rum- és ásványvíz-kereskedése Nyitrán.

A nagyérdemű közönségnek ajánlom az idényhez alkalmas cikkeimet, u. m.:

Prágai
SOVÁNY SÓDAR.
I. rendű.

Szepesi őszi
juh-túró.

Orosz karaván-tea
eredeti csomagokban.

A földmivelésügyi m. kir. miniszterium felügyelete alatt álló
országos közp. mintapince **FEHER, VÖRÖS és ASZÚ palack-borainak**
főraktára.

Legnagyobb nyeremény

legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeremény
JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben:

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	Jutalom	Korona
1	Jutalom	600000
1	nyer.	400000
1	"	200000
2	"	100000
1	"	50000
1	"	30000
1	"	20000
1	"	10000
2	"	6000
1	"	4000
1	"	3000
5	"	2000
1	"	2500
2	"	2000
3	"	1500
31	"	1000
67	"	500
3	"	300
432	"	200
763	"	100
1238	"	50
90	"	30
81700	"	20
3900	"	10
4900	"	10
50	"	10
3900	"	10
2900	"	10
50,000	nyer. és jut. összében	13.160,000

Nyujtsunk kezét a szerencsének!

Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjeggyel!

Az egész világban a legnagyobb eséllyel bíró magy. kir. szabad. osztálysorsjáték legközelebb újból megkezdődik.

100,000 sorsjegyre **50,000**

pénznyeremény jut, tehát az oldaltálló nyereményjegyzék szerint a sorsjegyek felét **pénznyereménnyel** huzzák ki és egy külföldi sorsjáték sem képes aránylag ily nagy nyereményeket felmutatni, mint a mi magyar osztály-sorsjátékunk.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

egy millió korona.

Egészben tizenhárom millió 160,000 korona lesz kihuzva és az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az eredeti sorsjegyek tervszerű árai az I. osztályhoz:

egy nyolcad ($\frac{1}{8}$) frt — .75 vagyis 1.50 korona
egy negyed ($\frac{1}{4}$) " 1.50 " 3.— "
egy fél ($\frac{1}{2}$) " 3.— " 6.— "
egy egész ($\frac{1}{1}$) " 6.— " 12.— "

utánvét mellett vagy az összeg előzetes beküldése ellenében. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megendeléseket eredeti sorsjegyekre

f. é. november hó 15-ig,

mely napon a huzás kezdetét veszi.

kérünk hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa.

BANKHÁZ

Budapest, V., Váci-körút 4/a.

Fiókbankházak: IV., Muzeum-körút 11.
VI., Erzsébet-körút 54.

Sok és nagy nyereményt fizettünk már ki vevőinknek és pedig rövid idő alatt körülbelül három és fél millió koronát.

Rendelőlevél levágandó. **Török A. és Tarsa** főclárusítók Budapest.

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervszettel együtt küldeni.

Az összeget ..... korona összegben } utánvételezni kérem } postautalvánnyal küldöm. } A nem tetsző törlendő.

Pontos cím

Élő- és művirág-csarnok Nyitrán

Megyeház-utca 10. sz.

A nagyérdemű közönségnek tiszteletteljesen becses tudomására hozom, hogy a halottak napjára nagy választékban

SIRKOSZORUKAT

tartok raktáron, és pedig a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

Természetes virágokból álló koszorukra **már most** kérem a szíves megrendeléseket eszközölni, nehogy a nagy kereslet miatt kesedelem támadjon.

Mély tisztelettel

Gráf Náthán.

Teljesen ingyen!

Dr. Tóth János felső-zobori szőlőjében mintegy

1000 szekér kő

a szőlő kitisztítása céljából, teljesen ingyen átvehető. A kő egy rakáson van, közel az uthoz és igen könnyen megközelíthető. A kik az ajánlatra reflektálnak, forduljanak akár szóval, akár írásban lapunk szerkesztőségéhez.

„Réti komócsin“-ból

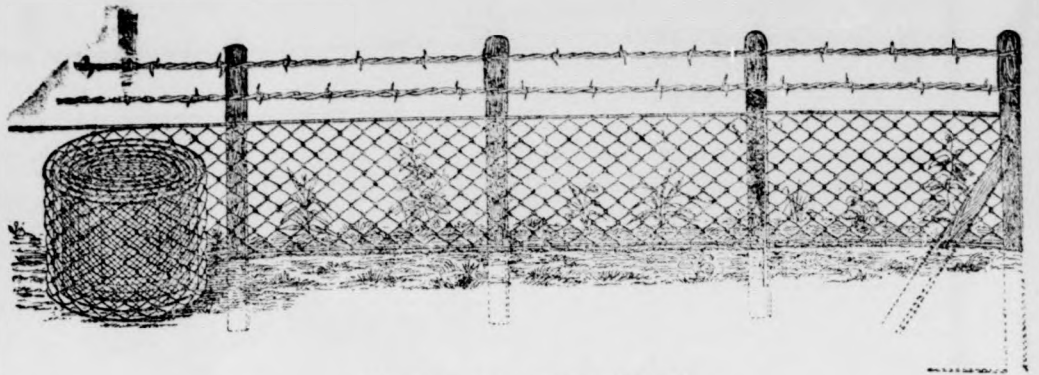
(phleum)

≡ **szép és jó mag** ≡

40-50 kilóval eladó á 84 fillér

Velesey Antalnál, Zubákon, Trencsén megye.

Pázmándi József
kerítés-sodrony fonása és szövészete
Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 32. sz.

Saját készítményű

GÉP-SODRONY-FONATOK

vadaskertek, szőlők, nyaralók, parkok, gazdasági épületek, kerti pavillónok, sírhelyek stb. bekerítésére.

Továbbá: gyep- és virág-díszkerítések; föld, kavics és kőszénáthányó rosták, rézzel befuttatott acél matracfonatok és lábtörlők, réz, vasszövetek és bakkerfonatok gazdasági célokra; **ugyszintén kék és zöld ablak légy-szövetek,** arcvédők, szőlőbogyózó rosták, szikra fogók, tyúkketrecek és mindenféle

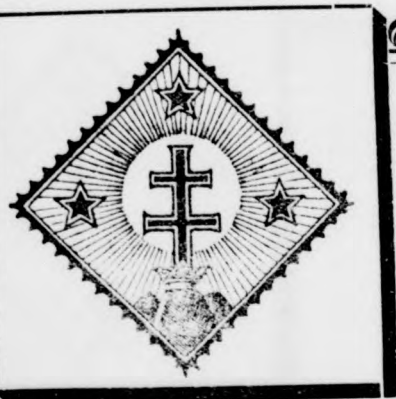
sodronyfonás,

DOBOK ÉS DOB-BŐRÖK

jutányos áron kaphatók.

A nagy közönség szíves pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

Pázmándi József.

SZUPERFOSZFÁTOT,

kénsavas kálit,
kénsavas ammoniakot,

Kovasavas kálit,

(dohánytrágyázásra)

Chilisalétromot,
Kainitot,

40%-os

Kálitrágyasót

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“ műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.